T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 204
KARAR NO : 2015 / 220
KARAR TR : 6.4.2015

ÖZET : Davalı Belediyenin hizmet alanında bulunan cadde ve sokakların aydınlatılmasında kullanılan elektrik tüketimine ilişkin faturaların ödenmediğinden bahisle, ödenmeyen fatura bedellerinin faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

-

K A R A R

Davacı : G.E.D.A.Ş.
Vekili : Av. B.A.& Av. M.A. K. & Av.N. K.
Davalı : Çırpı Belediye Başkanlığı

O L A Y : Davacı vekili, müvekkili Şirketin davalı Belediyenin hizmet alanında bulunan cadde ve sokakların aydınlatılması hizmetini, 1 Nisan 2003 tarihine kadar, 09 Kasım 1995 tarih ve 22458 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği, bu tarihten sonra ise EPDK Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine göre yürüttüğünü; "Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği'nin, "Abone Grupları ve Tarifeler" ana başlıklı, "Abone Grupları" başlıklı 5.maddesi "G" bendinin, "Aydınlatma" başlığı altında, a-ibadethane aydınlatması, b-genel aydınlatma, c-karayolları aydınlatması bölümlerine ayrılmış olduğunu; Yönetmeliğin 5/G-b maddesinde "İI, ilçe, belde ve köylerdeki, cadde, sokak, ile kamuya ait ücretsiz girilen park ve bahçe gibi halka açık yerlerin aydınlatılmasıdır. Bu aydınlatmalarla ilgili elektrik enerjisine Ücretsiz ve Tarife Altı Yönetmeliği hükümleri uygulanır. Genel aydınlatma projesi dışında yapılmış olan özel ve dekoratif amaçlı aydınlatmalar bu kapsama girmez." hükmünü taşıdığını, bahse konu Yönetmelik hükmü gereğince Davalı ve aynı statüdeki diğer abonelere reel ölçüm yapılmaksızın, satın alınan enerjinin %3'ü karşılığının alınmış ve her yıl düzenlenen bilançolara yansıtılmış olduğunu;

Uygulama bu şekliyle devam ederken 08.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4736 sayılı "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun"un 1.maddesi ile, " ……kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerine işletmecilik gereği yapılması gereken ticari indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmaz." hükmünün vazedildiğini; bu düzenlemeden sonra ise Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 13. maddesi uyarınca alınan 112 sayı ve 21.03.2003 tarihli Enerji Piyasası Düzenleme Kurul kararıyla, Genel Aydınlatma tarife grupları içine alınarak ücretlendirmeye tabi tutulduğunu, böylelikle Davalıya ücretsiz ve tarife altı hükümlerin uygulanmasına son verildiğini;

Daha sonra ise 23.05.2002 tarih 24763 sayılı Resmi Gazetede Bakanlar Kurulunca alınan "Elektrik Abonesi Bazı Kişi ve Kuruluşların 08.01.2002 tarihli 4736 sayılı Kanunun 1.maddesinin 1.fıkrası hükmünden Muaf Tutulması ve Uygulama Esaslarının Düzenlenmesine İlişkin Ekli Karar'ın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar" ın yayımlandığını, söz konusu kararın "İndirimli tarifeden yararlanacak kişi ve kurumlar" başlıklı 2. maddesinin f bendinde ibadethaneler ve genel aydınlatma yerlerinin (il, ilçe, belde ve köylerdeki cadde ve sokak ile kamuya ait ücretsiz girilen park ve bahçe gibi halka açık yerler) indirimli tarifeden faydalanacak birimler olarak karar altına alınmış bulunduğu; aynı Kararın 3. maddesinin f bendinde ise "2002 yılı içerisinde bu kararın 2. maddesinin (f) bendinde belirtilen abone gruplarına ilişkin ölçü sistemlerinin tesis edilmesini takiben, genel aydınlatma yerlerinin elektrik enerjisi yıllık giderleri belediye sınırları içerisinde ilgili belediye, belediye sınırları dışında ilgili il özel idare bütçesinden, ibadethanelerin elektrik enerjisi ise Diyanet İşleri Başkanlığının takip eden yıl bütçesine konacak ödenekten karşılanır."hükmünün yer aldığını, bu Bakanlar Kurulu Kararının idari davaya konu edildiğini, konu hakkında Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca karar verildiğini; bunun üzerine Müvekkilinin, davalı Belediyenin sorumluluk sahasında bulunan cadde ve sokakların aydınlatılmasını gerçekleştirdiği tesislere ölçü sistemi kurduğunu ve bu ölçü sisteminden geçen enerjiyi davalı Belediyeye anılan mevzuat hükümleri gereği fatura ettiğini; davalıya tebliğ edilen 11 adet fatura karşılığı olan 25.12.2008 tarihi itibari

ile gecikme cezası ve KDV dahil toplam 25.739,49 TL'ye tekabül eden bedeli ödemekten davalı idarenin kaçındığını, davalının faturaları abone sözleşmesinin olmaması ve genel aydınlatma işleminin kamuya yönelik olması gerekçesiyle iade ettiğini, müvekkilinin yaptığı işlemin Bakanlar Kurulu kararına ve diğer mevzuata dayandığını, müvekkilinin davalıyı sözleşme yapmaya davet etmesine rağmen davalının yanaşmadığını iddia ederek, izah edilen sebeplerle davanın kabulü ile, 25.739,49 TL'nin 22.12.2008 tarihinden itibaren işleyecek Merkez Bankasının kısa vadeli kredilere uyguladığı %25 oranındaki reeskont faizi ve faizin KDV si ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Bayındır Asliye Hukuk Mahkemesi: 29.12.2008 gün E:2008/327, K:2008/291 sayı ile özetle; "Davaya konu elektrik bedeli 4736 sayılı kanuna dayanılarak çıkarılan 4100 sayılı Bakanlar Kurulu kararına dayanılarak talep edilmiştir. Davalı tarafın sorumluluğun kaynağının anılan Bakanlar Kurulu kararı olduğunun anlaşılması karşısında taraflar arasındaki uyuşmazlığın 2577 Sayılı İdari Yargılama usulü kanunun 2. maddesi hükmünce idari yargının görev alanına girdiği ve iş bu davanın idari yargı yerinde açılması gerektiği kanaatine varılmıştır." demek suretiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiştir.

İşbu karara karşı yapılan temyiz başvurusu üzerine Yargıtay 4.Hukuk Dairesi 16.07.2009 gün ve E:2009/7664, K:2009/9436 sayılı ilamı ile özetle hükmün onanmasına karar vermiş, davacı vekilinin karar düzeltme istemine karşı Yargıtay 4.Hukuk Dairesi 19.11.2009 gün ve E:2009/12237, K:2009/13185 sayılı ilamı ile özetle "HMUK'nun 440/III-3. maddesi uyarınca Yargıtay'ın görevsizlik ve yetkisizliğe ilişkin kararları hakkında karar düzeltme istenemez. Bu açıdan dilekçesinin reddine" demek suretiyle karar vermiş ve bu şekliyle kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle, idari yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 2.İdare Mahkemesi 12.01.2010 gün ve E:2010/15, K:2010/18 sayılı kararı ile özetle; "2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde, idari izlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için açılan iptal davaları, (b) bendinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayılmış olup; aynı Kanunun 14.maddesinin 3/d bendinde, dava dilekçelerinin ortada idari davaya konu olacak kesin ve yürütmesi gereken bir işlem olup olmadığı yönünden inceleneceği kurala bağlanmıştır.

Bu hükümlerinden de anlaşılacağı üzere ilgililerin idari dava açabilmeleri için öncelikle ortada idari davaya konu olabilecek idari makamlarca tesis olunmuş bir işlem olması ve böyle bir işlemin kesin ve yürütülebilir nitelikte bulunması veya idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel bir zararın bulunması gerekir.

İdari yargı yerinde, ancak idare tarafından tesis olunan idari işlemin iptali istemiyle açılan bir iptal davasının veya idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel bir zararın tazmini amacıyla açılan bir tam yargı davasının incelenmesi olanağı bulunmaktadır. Yoksa, idare tarafından işlem tesisi niteliğinde bir yargı kararı verilmesi istemiyle açılacak bir dava, idari dava türleri arasında bulunmamaktadır.

Dava konusu olayda ise, re'sen icra yetkisi bulunan davacı şirket tarafından, cadde ve sokak aydınlatılması hizmeti karşılığında tahakkuk eden 25.729,49 TL tutarındaki alacağın KDV'si ve yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istenilmekte ise de, tahsili istenilen bu tutara ilişkin tesis edilmiş bir idari işlemin olmadığı ve iptal davasına konu olamayacağı, ayrıca bu talebin idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel bir zararın tazmini amacıyla açılan tam yargı davasına da konu olamayacağı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, re'sen icra yetkisi bulunan davacı idarenin, davalı adına cadde ve sokak aydınlatılması hizmeti karşılığında tahakkuk eden alacağın tahsili yoluna gitmesi ve gerekirse davalı tarafından bu işlemin iptali istemiyle dava açılması olanaklı iken, davacı idare tarafından, bu alacağın tahsili istemiyle açılan davanın incelenmesi olanağı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-b maddesi uyarınca davanın incelenmeksizin reddine," şeklinde karar vermiştir.

İşbu karara karşı yapılan temyiz başvurusu üzerine Danıştay 10. Dairesi 27.05.2014 gün ve E:2010/5204, K:2014/3422 sayılı ilamı ile; "2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari dava türleri sayılmış olup; 2576 sayılı Kanunun 5. maddesinde ise; İdare Mahkemelerinin, Vergi Mahkemelerinin görevine giren davalarla, ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki a)İptal davalarını, b)Tam yargı davalarını, c)Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları, d)Diğer kanunlarla verilen işleri çözümleyeceği ifade edilmiştir.

Olayda, davacı idare tarafından, genel aydınlatma yerleri elektrik tüketim bedellerine ilişkin faturaların, genel aydınlatma yerleri abonesi olarak davalı idarece ödenmemesi nedeniyle, anılan döneme ilişkin faturaların toplam tutarı

olan davacı kurum alacağının tazmini istemiyle açılan dava; yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca idare mahkemelerinin görevlerine giren iptal ve tam yargı davaları ile maddede sayılan diğer dava türleri arasında olmadığından, genel hükümler uyarınca adli yargı yerlerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu durumda, uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerlerinin görevli olması nedeniyle davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerekirken, davanın incelenmeksizin reddi yolunda verilen temyize konu mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır." şeklindeki gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar vermiştir.

İzmir 2.İdare Mahkemesi: Danıştay'ın bozma ilamına uyduktan sonra 06.11.2014 gün ve E:2014/1773 sayılı kararı ile özetle; davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 19.maddesi gereğince görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 6.4.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27.maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davasında adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Kanunun 19.maddesinde öngörülen biçimde görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim İsmail SARI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı Çırpı Belediyesinin hizmet alanında bulunan cadde ve sokakların aydınlatılmasında kullanılan elektrik tüketimine ilişkin faturaların ödenmediğinden bahisle, ödenmeyen fatura bedellerinin faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı "İdari Yargılama Usulü Kanunu"nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2.maddesinde

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Ana.Mah.nin 21/9/1995 tarih ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000 - 4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. Cumhurbaşkanının doğrudan doğruya yaptığı işlemler idari yargı denetimi dışındadır" denilmiştir.

İdari dava türlerinden biri olan tam yargı davası, idari nitelikteki işlem ve eylemlerden kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan ve idarenin Kamu Hukuku kurallarına ilişkin sorumluğunu gündeme getirerek, doğan zararın tazminine veya hakkın geri verilmesine mahkûm edilmesi isteklerini konu edinen davalardır.

Dosyaların incelenmesinden; belediye ve mücavir alan sınırları içindeki cadde, sokak ve kamuya ait ücretsiz girilen halka açık yerlerin aydınlatılması hizmetinin, 08.01.2002 tarih, 4736 Sayılı "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un yürürlüğe girdiği tarihe kadar davacı tarafından ölçüm yapılmaksızın karşılandığı, 4736 Sayılı Yasanın 1.maddesi uyarınca bu uygulamaya son verildiği, anılan Yasa ve 233 sayılı KHK'nin 35.maddesine dayanılarak çıkarılan Bakanlar Kurulu'nun 12.04.2002 tarihli 4100 Sayılı Kararının 2.maddesinin (f) bendi ile il, ilçe, belde ve köylerdeki genel aydınlatma yerlerinin indirimli tarifeden yararlanacak birimler kapsamına alındığı, aynı Kararın 3. maddesinin (f) bendinde, 2002 yılı içerisinde bu kararın 2. maddesinin f bendinde belirtilen abone gruplarına ilişkin ölçü sistemlerinin tesis edilmesini takiben, genel aydınlatma yerlerinin elektrik enerjisi yıllık giderlerinin belediye sınırları içerisinde ilgili belediye bütçesinden karşılanacağının belirtildiği; (Bakanlar Kurulu Kararının, belediyelere ilişkin kısmının iptali istemiyle açılan davanın Danıştay10.Dairesinin -

8.Daire ile yapılan müşterek Kurulunun 5.7.2005 gün ve E:2002/4286, K:2005/3965 sayılı kararıyla reddedildiği, kararın İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından onandığı, karar düzeltme isteminin reddedildiği ve kesinleştiği), bunun üzerine davacının, 2006/3, 4, 6 dönemlere ilişkin sokak aydınlatmaları nedeniyle harcanan elektrik bedeli olarak düzenlediği 74 adet faturayı davalıya gönderdiği, davalının bu faturaları ödemeyip iade etmesi üzerine, davacı şirket tarafından faturalar konusu bedelin davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle bu davanın açıldığı; buna karşılık davalı idare tarafından, su ve elektrik hizmetlerinin satışının kamu hizmeti niteliği taşımasına rağmen, özel hukuk kurallarına göre yürütülen taraflar arasında imzalanan abonelik sözleşmesine dayandığı, ödenmeyen elektrik bedelinin tahsili konusunda hizmeti veren kuruluşa 6183 Sayılı Yasada olduğu gibi kamusal yetki ve ayrıcalık tanınmadığı, tahsilat işleminin özel hukuk hükümlerine tabi olduğu, davacıdan genel sokak aydınlatması ve sokak aydınlatma direklerine enerji verilmesi yönünde taleplerinin olmadığı, taraflar arasında abonelik sözleşmesi bulunmadığı, davacının sokak aydınlatması hizmetini kendilerinin bilgisi ve izni dışında kamu hizmeti olarak kendi isteği doğrultusunda verdiği ifade edilerek davanın reddinin gerektiği savunulmuştur.

Davacı Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. ile Davalı Belediyeden genel aydınlatma bedelinin tahsili yolunda tesis ettiği işlem, abonman sözleşmesine göre değil, 4736 sayılı Yasaya dayanılarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan 2002/4100 sayılı kararı dayanak alınarak tesis edilmiş ancak davalı Belediye tarafından, davacı şirketçe düzenlenen elektrik faturaları dava konusu edilmemiştir. Bu halde Belediyenin, davacının talebini yerine getirmemesi şeklindeki olumsuz tutumunun, hakkında düzenlenen elektrik faturalarını ortadan kaldırmadığı açıktır. Dolayısıyla davalı Belediyenin, olayda tam yargı davası açılmasına neden olabilecek bir idari işlemi veya idari eylemi bulunmamaktadır.

Öte yandan 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Yasanın 1. maddesinde, bu Yasa kapsamında tahsil edilecek alacaklar sayılmak suretiyle belirlendiğinden, bu koşulları taşımayan alacakların takip ve tahsilinde, bu Yasa hükümlerinin uygulanması olanaklı değildir.

Bu durumda, dava konusu edilen alacağın idari bir dava niteliğinde olmadığı, özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gereken bir alacak davası niteliğinde olduğundan davanın, özel hukuk hükümleri çerçevesinde görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 2.İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile, Bayındır Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 2.İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Bayındır Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.12.2008 gün, E:2008/327, K:2008/291 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 6.4.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT